

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

IV. De Natvra Et Poena Peccati Originalis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

IV. DE NATURA PEC. ORIGINALIS ET POENA.

QVÆSTIO XX.

Peccatum Originale an sit substantia?

1. MATTH. ILLYRICVS Lutheranus finxit ista: 1. Peccatum generatim est ens transcenden- dens: speciatim pertinet ad prædicamen- tum substantiæ, aliaque aliò. 2. Pec. orig. est substantia; & substantialis imago diaboli: 3. Vnde anima rationalis per id substantiali- ter est corrupta, & ex imagine Dei in diaboli imaginè transformata, non mutata solum.

2. LUTHERVS in Genes. c. 3. *Sicut iustitia origi- fuit de essentia hominis: ita peccatum quod successit, est de essentia hominis.* Idem in Psal. 50. *Factus in vtero, antequam homines esse incipimus, peccatum est. Massa, ex qua conceptus sum, tota est vitio & peccato corrupta.*

3. WIGANDVS contra Illyricum disputans ait Pec. orig. esse rem ream, & scholasticos d- centes Accidentia corrupta, non substantiam, vocat Sophistas. *Hejusus*, antagonista Illyrici, ait, substan- tiam per pec. orig. corruptam esse, id est, imagi- nem Dei veram in diaboli imaginem. Sic Luthe- rani plures. *Kommi in Jess. 3.* ait totam massam ani- mæ extrinsecè corruptam esse &c. Atque iste est Ma- nichæismus.

SYADEBAT Illyric⁹ istis. 1. Scripturæ in de- scribendo p. or. vtuntur verbis substantiam significantibus. Vt Gen. 8. *Figmentum cordis humani malum est ab adolese.* Rom. 6. *Vetus nos- ter homo crucifixus est, vt destruat corpus pecca- ti.* Ibid. *Non regnet peccatum in corpore.* &c.

2. Pecc. orig. est fons omnium peccato- rum; quia Rom. 7. operatur in homine om- nem concupiscentiam: at huius fons Cor est: Vnde Matth. 15. *De corde exeunt cogitationes mala, adulteria, &c.* Cor autem est substantia; ergo & peccatum originale.

3. Peccatum est omne quod cum lege pugnat. 1. *Ioan. 3.* at homo totus cum lege pugnat; nam *Caro concupiscit aduersus spiritum,* Gal. 5. id

est homo totus concupiscit: quia quod natū est ex carne, caro est. Ergo totus homo est pecca- tum, & contra.

4. Imago Dei in homine est substantia e- ius, non accidens: quia *Creavit Deus hominem ad imaginem suam,* quæ est substantia: Ergo & imago diaboli est substantia: At homo per peccatum amisit imaginem Dei, diabolique induit. &c.

AUTOR. Peccatum est priuatio & defectus, non substantia, aut natura aliqua.

1. Teste Scriptura in meo *Antichri- sto p. 4. q. 13.*

2. Teste & Symbolo Apostolico, *Credo in vnum Deum,* sc. solum substan- tialiter iustum: at Illyrico mentes hu- manæ & angelicæ, vt post lapsum sunt substantialiter iniustæ, seu diaboli; ita ante lapsum erant substantialiter ius- tæ: ergo tot antè erant Dii, quot mē- tes iustæ; proinde non vnus Deus. I- tem, *Credo vnum Creatorem:* at si pec- catum transformet mentes in diabo- los; ergo multi sunt creatores trans- formantes substantialiter. At hic Ma- nichæismus est. Item *Incarnatus est de Sp. S. Anima humana si est peccatum,* tunc Christus vnuit sibi peccatum, dum Humanitatem assumpsit. Item, *Resurrectio est eius, quod cecidit;* sed substantia hominis cecidit; ergo si hæc tota sit peccatum, peccatū quo- que resurget: quod absurdum & im- pium.

3. S. Patres reclamant apud *Bell. l. 5. c. 2.* damnantque Manichæum di- centem *Malum esse substantiam.*

4. Ratio reclamatur multiplex. Si enim peccatū corrumpit animam, er- go hæc foret corruptibilis; Ergo alius

substantialiter Adam fuisset post lapsum, quam ante fuerat. &c.

DICO AD I. Scriptura figuratè loquitur, cum de peccato verbis substantiam significantibus utitur; sic Cor est cogitatio cordis; *vetus homo* est vita *vetus*; *corpus peccati* est congeries peccatorum; &c.

AD II. Fac ista ita esse; non sunt tamen: nihilominus non sequitur, peccatum orig. aut concupiscentiam esse substantiam, seu fontem omnis peccati.

AD III. Kemnitio insolubile. At pugnans cum lege Actio est accidens, non substantia; & accidens priuatiuum, non positium, id est carentia rectitudinis. Et actio non est homo agens: quare nec peccatum est homo peccans.

AD IV. Imago Dei est natura animæ; & ea non est amissa per peccatum, aut transformata, ut Origenes errauit: teste *Epiph. her. 6. 4.* proinde nec peccatores gerunt naturam diaboli.

QVÆSTIO XXI.

*An peccatum Originale sit
Actuale?*

LUTHERANI multi aiunt, nilque distinguunt: ut *Lutherus in Assert. art. 3.* Impossibile ait, ut fomes sit absque actuali peccato. *Ibid Originale peccatum, ut omnia peccata, ita & incredulitas est.* Art. 2. Fomes, seu Concupiscentia est peccatum orig. In Gen. 2. *Pec. orig. est incredulitas, desperatio, &c. Ideo fomes est verè peccatum actuale.*

Melanch. in Locis anni 1522. *Pec. orig. natua propensio, & genialis impetus & energia, qua ad peccandum trahimur, propagata ab Adam &c. Scriptura non vocat hoc orig. hoc actuale: Est enim & orig. pec. plane actualis quadam cupiditas.*

Kemnitius ad Iess. 5. pag. 456. Similiter primum mentis in vtero motum esse rem malam; ut & deliberatus.

AVTOR. Pec. originale non est actuale: Nec infantes concepti vel nati vsum habent mentis seu bonum, seu malum; neq; vel primos motus. Quia S. Aug. l. 1. de pecc. merito. c. 35. ridet Pelagianos quosdam, id fabulantes actualia esse peccata: ut contrarium Scripturæ, Rom. 9. *Cum nondum nati fuissent, aut aliquid boni egissent, aut mali.* sc. Iacob & Esau. Deut. 1. *Fily, qui ignorant distantiam boni & mali.*

Sed variant ideo, dicuntq;: p. o. actuale, i. actualis priuatio seu defectus, que debet adesse, sc. iustitiæ or. i. & actualis positio infirmitatis, & aliorum afflictuum, que deesse debent. Rectè hoc; malè istud, *Pec. orig. est actuale.*

QVÆSTIO XXII.

*An relicta ex pec. orig. Vulnera sint ipsi
Originale peccatum, ac damnum
nisi Deus ea non im-
putet?*

LUTHERANI, itemque CALVINIANI communiter affirmant. Lutherus in assert. art. 2. Melanch. in Locis. Concupiscentiam naturâ suâ esse reatum ait. Sic & Kemnitius. cæterique cõmuniter.

CALVINVS, Inst. 2. c. 1. §. 8. Sic definit pec. or. *Hereditaria natura nostra prauitas & corruptio, qua primum facit reos in a. Dei; tum etiam opera in nobis profert, qua Scriptura vocat opera*

carnis: (Non omnino malè:) Atq; id est propriè, quod à Paulo sapius peccatum nominatur. i. Rom. 6. 7. scilicet concupiscentia. Malè, hæreticè Paulum interpretatur. Sic & Martyr in Rom. 5. ait pec. or. esse priuationem rectitudinis & potentiarum; dein & positiuam propensionem ad malum. Si quæras, An sit peccatum, quod manet in Regeneratis? Respondemus Esse.

SVADENT. istis. i. Rom. 6. Non regnet peccatum in vestro mortali corpore, quasi dicat semper est in eo, licet non semper regnet. ad obediendum concupiscentiis vestris. Item Rom. 7. Peccatum non cognoui, nisi per legem: Nam Concupiscentiam nesciebam, nisi lex diceret, Non concupisces. Item Rom. 7. Lex spiritalis est; ego autem carnalis sum, venundatus sub peccato. &c. Quod odi, facio; & mente seruis legi Dei: Item Rom. 7. si, quod nolo, facio; consentio legi, quia bona est: ergo motus etiam inuoluntarii sunt peccatum. 2. Gen. 6. 8. Cuncta cogitatio cordis humani intenta est ad malum omni tempore. Psal. 18. Delicta quis intelligit: Ierem. 17. Præuam est cor hominis. &c.

3. Rationes; Deus Concupiscentiam in baptizatis odit. Rom. 7. Quod odij facio. 4. Christus, Heb. 4. Per omnia tentatus, absque peccato: nam Concupiscentiam carnis non assumpsit. 5. Martyr. Omne, quod non est cõforme legi diuinæ, peccatum est: talis est humanæ deprauatio naturæ. &c. Porro calumnias vide in Antipap. Mend. p. 4. q. 1.

AUTOR. Concupiscentia, vt est in se, non potest vllam habere peccati rationem; non solum quia non imputatur; sed etiam quia imputari non potest.

1. Quia defectus integræ naturæ nõ tollitur per baptismum: at peccatum tollitur. Exo. 34. Qui auferit iniquitates & peccata. Pl. 50. Dele iniquitatem meam. Ilia. 27. Dimittetur iniquitas Iacob, vt auferatur peccatum eius. &c. Vide in Antichristo. p. 4. q. 13.

2. Quia peccatum propriè est de-

fectus perfectionis hic necessariæ, vt à morte statim incatur beatitudo: Est enim defectus à lege Dei præscriptæ perfectionis in ordine ad beatitudinẽ: At talis non est integræ naturæ defectus; alioquin nullus omnino posset à morte continuo saluari, & malè cupisset Paulus, Phil. 2. Cupio dissolui, & esse cum Christo.

3. Quia Iac. 1. Concupiscentia cum conceperit, parit peccatum: ergo ipsa in se nõ est peccatum; sed parit per motum Suggestionis, Delectationis, & Consensus; Peccatum verò cum consummatum fuerit, generat mortem.

Caluinus ait: parit peccatum, scilicet operis actuale: Consummatum, id est, totius vitæ cursu completum.

At hæc noua ipsius est fictio: dicit, non docet. Iacobus autem loquitur de actu peccandi, non de vitæ cursu continuato. Ita S. Patres. &c.

4. Ratio persuadet. 1. Quia concupiscentia est affectus & pœna peccati orig. sicut & mors. ergo nõ est ipsa p. orig. sic Aug. 1. 5. in Iulianum, c. 3. 2. Idem ibid. Si quis nasceretur non ex Adam, cum Concupiscentia, hæc non esset peccatum ex se: nil enim merè naturale est peccatum: ergo neque nunc est eadem peccatum; quia necessarium & continuum esset peccatum, idque autore Deo. Sicque foret infelicioior homo bestiis, quæ concupiscunt, & non peccant. Neque Christus nos verè, sed tantum Non imputatiue, liberasset. At Ioan. 8. Si vos Filii liberastis, verè liberi eritis.

DICO AD I. Concupiscentia in renatis, quatenus integrâ iustitiâ caret, vocatur ab Apostolo peccatum, non pro-

proprie, sed figuratè per metonymiam: quia est effectus peccati orig. & Causa peccati actualis, ad hoc inclinando.

Querit Illyricus, Quaaudacia præsumat Trid. Conc. tam impiam glossam alluere Apostolo?

DICO I. Quia sciuit peccatum esse apud Apostolum *ὁμολογῶν*. teste S. August. l. 6. in Iulianum, cap. II. & l. de nuptiis, c. 23.

2. Deinde sic explicare cogimur; alioquin ibidem sibi contradiceret Apostolus dicens Rom. 6. nos per baptismum mortuos peccato, & vivere Deo: Mortificatos legi p Corpus Christi, c. 7. &c. De concupiscentia verò contraria pronunciat.

3. Postea. Non ideo concupiscentia est peccatum, quia repugnat legi mentis: nam & Caro, Mundus, Dæmon repugnant eidem.

4. Ad hæc Id solum est formaliter peccatum quod Legi formaliter repugnat, id est in ea prohibitum est: at Concupiscentia in se non est vlla lege sic prohibita: Vnde nō dicitur; *Non sit; sed Non regnet in vobis ad obediendum concupiscentiæ eius.*

5. In hoc autē: *Non concupisces*: prohibentur non motus primi; quia non sunt in potestate nostra; vtpote merè naturales: Sed voluntarii interdiciuntur soli.

AD II. Loquitur ibi de tunc viuentibus secundum carnem tantum, deque actualibus peccatis eorum. Sicq; & alibi alij, deque pronitate ad malum innata.

AD III. Non odit vt peccatum actu; sed vt languorem ex pec. orig.

relictum: odit ergo eam meronymicè.

AD IV. Christus nec Ignorantiam assumpsit naturæ communem: ergo vt hæc non est peccatum; ita nec Concupiscentia. Solū assumpsit eas miserias, quæ ad Redemptionem conferre poterant.

AD V. De pec. in genere, verum est: At de peccato in moribus actu, restringi debet propositio ad conformitatem legis, præcipientis actus morales: Alioquin peccata naturæ erant proprie peccata, & puniendæ: quod absurdum. Sic & minor vera est, de lege ingenere; falsa, de lege aliquam specie quid prohibente; nam huius præuaricatio est certum peccatum actuale.

QVÆSTIO XXIII.

Quid & Quale sit peccatum Originale?

LUTHERO-CALVINISTÆ duobus rursus.

1. Ipsam Concupiscentiam, per se solam nulla superaddita morbida qualitate.

2. Idque etiam post acceptum Baptismum esse ipsum peccatum originale. Sed breuiter, fatque refutati sunt supra.

AUTOR. I. Pec. Or. non est Morbida Qualitas; quæ peccantis Ad carnem infecisset, ac per generationem transfusa generet spiritalem inanimam. Qualitatem morbida, qua voluntas inclinatur ad concupiscenda Sensibilia contra rationem. Hæcque in Sensualitate residetem dici *Melanch. in carne habitans*, Rom. 7. Non est ita, licet

licet afferat Magister in 2. sentent. de Gandauo, Driedo. &c.

RATIO. Quia si esset Positiua Qualitas haberet & causam positiuam.

1. Deum? At foret autor peccati, vel tentationis: contra *Iac. 1.*

2. Demonem? At hic nil potest in anima producere; sed solum in rebus corporeis.

3. Serpentem? At hic afflare nequit Spiritale qualitatem corporalis; & solum cum Eua, non cum Adamo, locutus est.

4. Hominem? At hic, vt possit in sese per actum peccandi efficere dispositionem ad similem actum; non potest tamen producere Qualitatem perpetuò hærentem, adque mala inclinantem.

5. Pomum? At hoc naturâ suâ bonum erat; licet prohibitum. Et corporale erat impotens ad spiritalem qualitatem in anima producendam. Deinde Dominium Cōcupiscentiæ non tollitur baptismo; etsi per Gratiā religeretur. Quare quid aliud erit *Concupiscentia*; vti vitium, quo proni sumus ad appetenda sensualia contra ordinem rationis.

II. Concupiscentia non est prima transgressio Adæ: vt placet Pighio, Catherino. &c. in 2. dist. 30.

RATIO. Quia hi volunt, 1. Pec. or. esse vnum numero in omnibus.

2. In Adam realiter; in posteris imputatiuè inesse.

3. Infantes solum denominatione externa dici peccatores, ob pec. Adæ. Nam Priuationem iustitiæ, Maculam, Reatum, &c. volunt habere rationem pœnæ, non culpæ; nisi im-

propriè, velut causa capi pro effectu affolet: Sicque transfundi pec. orig. non in se, sed in pœnis.

At *Conc. Trid. sess. 5* definiuit iam, pec. or. transfundi propagatione, non Imitatione.

2. Et distinguit idem pec. orig. à pœnis; eoque Pelagianos antiquos & nouos condemnat.

3. Cuique proprium pec. orig. inesse.

4. Ac remitti in Baptismo; id est, absolute tolli totum; Non imputari solum.

III. Pec. Originale *Formaliter* ac essentialiter est priuatio Iustitiæ orig. quatenus mens Deo subiiciebatur: *Materialiter* verò & denominatiuè est Concupiscentia. Ita *D. Tho. q. 82. a. 3.* Quem ita explicant.

1. Si peccatū or. capiatur pro actione contra legem; tunc pec. orig. propriè est Adæ transgressio; quatenus Species erat generis humani. Ita verum hoc *Rom. 5. In quo omnes peccauerunt* olim aliena voluntate; quæ cum totius naturæ fuerit, etiam nostra esse censetur. Sic Patres.

2. Si pec. or. capiatur pro eo, quod in homine remanet post actionem; tunc pec. orig. propriè & formaliter est tantum *Habitualis* Auerfio humanæ naturæ in singulis, ex actu primo Adæ profecta. Nam, Vt anima cum iustitia orig. erat conuersa ad Deum; Sic illo dono priuata, dicitur auersa à Deo, & iniusta habitualiter; Et nil in anima culpæ post actum peccati remanens habere peccati rationem potest, nisi Auerfio illa & Macula; Nam reatus, (qui est dignitas odii, & indignitas

gratiæ) est effectus Auerſionis : item Reatus pœnæ; Offenſa Dei; Diſpoſitio ſeu habitus acquiſitus: item Ordo ad actum præcedentem, ſeu priuatio innocentia: Hi effectus remanent in anima poſt cauſam Auerſionem.

DICES. I. Priuatio iuſtitia: orig. eſt effectus peccati orig.; ergo eadem non eſt ipſum pec. orig.

2. Dein, iſta priuatio eſt à Deo ſpoliante hominem: at à Deo peccatum formaliter eſſe nequit.

RESPONDEO. Iuſtitia orig. erat bipartita.

1. *Mentem Deo ſubijciebat*: Sic ipſa eſt Formale ipſum in pec. or.

2. *Carnem Spiritui ſubdebat*: Sic eadem eſt Materiale in pec. or. Jam *ratione Prioris*, Priuatio iuſtitia: originalis eſt ipſum peccat. original. Eſt voluntaria, nam voluntarie Adam ſe auertit à Deo: Et ſic non dicitur proprie tolli à Deo: ſed ab ipſo homine proiici & excludi. *A ratione poſterioris* ea Priuatio iuſtitia: orig. eſt Effectus peccati orig. ſeu Auerſionis: Eſtque Inuoluntarius ac pœnalis omnibus: Et dicitur proprie tolli à Deo; quia iuſta pœna à Deo eſt.

QVÆSTIO XXIV.

*An POENA pecc. orig. ſit decedenti-
um abſque Baptiſmo Dam-
natio?*

I. ZVINGLIUS in declarat. de pec. orig. ſignit: Fidelium paruulos, præreptos baptiſmo, ſaluari, certum eſſe: Probabile, & Infidelium. Quod vniuerſa natura humana ſit à Chriſto reparata. Sic &, quoad Fidelium proles, CALVINUS, Martyr, Bucerus; & multi. Cum Vincentio quodam per S. Aug. lib.

1. de orig. animæ cap. 9. refutatum. II. PELAGIANI, teſte Aug. ſingebant Exclui quidem cœlis; at in terris naturali beatitudine manere. Sic & Catherinus & Pighius. &c. eos vel in terreſtri paradifo beatos allecunt. Quorum ſubiecta ſunt arg. menta.

SVADENT iſtis. I. Propter Chriſtum iuſtificantur: nam & pro illis vltimo loco deſtruitur inimica mors; neque ſub diaboli perpetuo poteſtate erunt: Quia & pro illis eiectus erit diabolus foras.

2. Quia, Dan. 12. Multi de his, qui dormiunt, euigilabunt, alij in vitam æternam, alij in opprobrium, vt videant ſemper. Multi, quali dicat, alij qui in neutrum euigilabunt: Hi, qui erunt niſi pueri?

3. S. Aug. ſerm. 14. de verbis Apoſtoli, assignare paruulis medium locum inter gehennam, & cœlum, hæreſin eſſe Pelagianam: Et lib. ad Renatum ait, eos ſecundum damnationem.

4. Non conuenit quicquam ſuo fraſtri fine, qui ei ſecundum naturam competit homini quâ homo conuenit quædam naturalis felicitas ſcilicet noſſe Deum & libeſtancias ſeparatas, iuxta modum naturæ: hæc debita pueris dabitur, forſan ſuper terram, vt locum homini proprium, tunc perſigatiffimam. &c.

AVTOR. Decedentes ſine baptiſmo infantes ſimpliciter ſunt damnati, perpetuoque cœleſti & naturali beatitudine carebunt.

1. Sic Scriptura in *Antichriſto* p. 4. q. 14.

2. Sic definiunt Concilia præſe & Trid. ſeſſ. 5. Sic ſancierunt Pape plures, vt S. Syricius, S. Leo, S. Gregorius. Sic docuerunt & Sancti Patres.

3. RATIO fauet. I. Quia non baptizati ſunt captiui Sathanæ: nam Col. 1. per Chriſtum eripimur poteſtate tenebrarum: ergo talibus nulla eſt natura.

turalis beatitudo; vt qui naturaliter horrent ad Sathanam.

2. Quia Communis tenet, Locum non baptizatorum esse carcerem horridum.

3. Si vera sententia Catharini & Pighii foret, paruuli ij felicioris essent conditionis, quam si in puris naturalibus obissent; egerentque solum baptismo vt à bono ad melius, non à malo ad bonum transirent; At hæc est hæresis Pelagiana.

Dico I. Hæc ratio militat contra S. Patres & Concilia; & stat etiam pro maioribus peccatoribus æquè ac paruulis. Quia Christus 1. Tim. 2. *dedit semetipsum redemptionem pro omnibus*; Et 1. Ioan. 2. *est propitiatio pro peccatis totius mundi*: Verum ea non omnibus applicatur: Nec mors omnibus destruetur in resurrectione; nec omnes subesse diabolo desinent.

AD II. Aug. 20. Ciu. c. 23. *Multi, id est, ait, omnes; sic & Theod. Sic Rom. 5. Per vnus inobedientiam peccatores constituti sunt Multi; id est, In quo Omnes peccauerunt. Multi, id est Ioan. 5. Omnes, qui in mundo sunt, procedent qui bona fecerunt, in &c.*

AD III. Rehtë: at non est locus medius damnatis; & quidem pœnâ dampni, etsi non pœnâ sensus.

AD IV. Deus omnia dirigit in suum finem, at iustè permittit quosdam excidere sine suo. Nec ea felicitas vel naturalis est, vel debetur naturæ; nisi reparata & expiata. Neque terra noua erit habitabilis; vtpote submergenda aquis. &c.

QVÆSTIO XXV.

An decedentium sine baptismo Pœna sit ignis sensibilis?

Sicut CALVINIANI & Zvingliani eos in cœlum euehant: ita Lutherani eosdem deiiciunt in orcum. Extremis improba gaudent Liqueat ex Luthero & Melanch. dum pec orig. cum actuali confundunt: Et Heshusius inter sexcentos errores Pontificiorum e iam refert, quod damnatos doceamus sine baptismo demortuos. Sentit cum iisdem Greg. Atiminen. & Driedo; sc. damnatos esse pœna & Damni, & sensus.

SVADENT istis. 1. Matth. 3. *Paleas comburent igni inextinguibili: tales in baptizati: Omnis arbor quæ non facit fructum bonum excidetur. &c.*

2. Matth. 13. *Angeli separabunt malos de medio iustorum & mittent illos in caminum ignis. Mat. 25. Ita maledicti in ignem ater.*

3. Apoc. 20. *Beatus, qui habet partem in resur. prima: in his secunda mors non habet potestatem.*

4. *Omnes resurgent. &c. qui mala egerunt, in ignem ater. ait Symbolum Athanasii.*

5. Hic viui patiuntur pœnam sensus, famem, morbos. &c. ergo & isthic punientur pœnâ sensus acriore. Vnde post resurrectionem habebant corpora passibilia, non gloriofa: ergo semper patientur.

AVTOR. Illa sententia non est aperte quidem reprobata ab Ecclesia; in scholis tamen reiicitur.

1. Quia Apoc. 18. *Quantum se glorificauit & in deliciis fuit, tantum date illi tormentum. At paruuli nil se glorificatut; ergo nec tormentum promerentur. Nec, /sa. vlt. vermis conscientiæ in eis vixit; ergo nec ignis vret eos.*

2. Innocentius III. l. 3. Decret. ait eos pœna dampni teneri. Sic & S. Patres, vt Greg. Nazian. Ambr. Aug. qui ait: *Pœna quæ, qualis, quanta sit, desinare non ausim*: Nec audebat de talibus pronuntiare illud: *Melius erat ei, si natus non fuisset homo ille.*

3. Ratio. Peccatum orig. tollit in homine solum Donum Supernaturale; non Naturale: ergo pœnam pec. a.

esse oportet priuationem Boni Supernaturalis, id est, carentiam visionis Dei, non pœnam sensus, quæ naturam lædat.

2. Ratio. Nemo punitur pœnâ positiva & sensibili ob culpam habitua-lem, sed ob actua-lem: atqui pec. orig. est culpa habitualis solum. ergo.

3. In Ecclesia nulli satisfactio imponitur pro pec. orig. ergo credibile, quod nec in altero sæculo pœna ei sensibilis referretur.

4. Peccato naturæ respondet pœna naturalis; at peccato personæ pœna sensus.

DICO AD I. Area est Ecclesia; infantes non baptizati nondum sunt in area, ait *Aug. l. contra Donat. post Collat. c. 10.* Sic & De adultis est sermo, qui possunt fructus facere.

AD II. Conclusio ea est parabola de sagena, id est, Ecclesia; in qua nō sunt in baptizati.

AD III. Istud solum de adultis dicitur: quia *iudicati sunt secundum opera ipsorum.* Quamquam & paruuli sint iudicandi, ut qui opus habeant alienæ voluntatis natium, pec. orig. *In ignem verò ibunt, qui mala egerunt ipsi.*

AD IV. dicitur idem, Deinde famelitis, &c. consequuntur ad naturam spoliata iustitiâ orig. non infliguntur directè in pœnam: at gehenna est directè in pœnam actualis peccati.

QVÆSTIO XXVI.

*An decedentium absque baptismo
Pœna sit Dolor interior
mentis?*

ORTHODOXORVM hic duplex opinio.

PRIOR Theologorum: Sine baptismo defunctos vacare interno, externou dolore omni.

DOCET istis. I. Hoc, *Quantum se glorificauit.* &c. rectè probat, eos pœnam sensus non passuros: ergo nec animi dolorem passuros; qui subditur est sensus.

2. *S. Aug. in Enchir. c. 93.* Dolor eorum mitissimus erit: at animi dolor de amissa gloria acerrimus erit.

3. Concors hic Doctorum est consensus, nil eos perpeti doloris.

4. Intelligunt se iusta Dei ordinatione carere beatitudine: ergo non dolent; sin', peruersæ forent voluntatis.

5. Singularis prouidentia Dei abterget eis dolorem amissi boni, per gaudium declinati mali.

AUTOR. Altera S. Patrum & quorundam Theologorum sententia videtur probabilior: quod animi dolorem sentient de amissa gloria; deque carcere suo perpetuo: Sed mitissimè, ut qui verme careant; nec in deliciis fuerunt carnis acti; & securi sint à diis damnatorum. Ita S. August. quatuor diuersis in locis: S. Fulgentius, Gregorius, Cyprianus.

DICO AD I. Dolor sentus directè infligitur ob culpam propriam sensus: at Ari-

at Animi dolor consequitur natura-
liter ad priuationem iustitiæ; sicut mi-
seriæ in hac vita consequuntur ad p.
or. non directè infliguntur.

AD II. S. Augustinus comparat
pœnam paruulorum cum pœnis dam-
natorum; sic mitissima dicitur: non
pœnam damni in animo, cum pœna
corporis.

AD III. At S. Patrum Antiqui-
tas stat contra Theologos hodiernos:
Et S. Thomas & S. Bonauentura sunt
interpretatu faciles.

AD IV. Patiuntur patienter, non
impatenter: sicut & animæ purgato-
riæ patiuntur in sensu.

AD V. Id non constat. Videtur, vt
paruulos in hac vita finit pati incom-
moda; sic & sinet isthic perpeti dolo-
rem animi, sed mitem.

QVÆSTIO XXVII.

*Qui Effectus, vel Pœna ex peccat.
original. contrahuntur in
hac vita?*

I. PELAGIANI, teste Aug. negantes pec. orig.,
Concupisc. niam in bonis natura ponebant: Cæ-
tera vitæ incommoda esse naturalia asserbant. S.
Augustinus iam eos oppugnauit acriter, quam exp-
ugnauit feliciter: damnauit Ecclesia peren-
niter.

AVTOR. Concupiscentia carnis,
qualis iam inest nobis, mala est, seu
vitiosa; non bona.

1. Teste S. Scriptura in *Antichristo*.
p. 4. q. 14.

2. Quia eget ea freno rationis, uti
immoderata ex sese.

3. Ob eam concubitus etiam legiti-
mus, vitat conspectum hominum; at

ob bona erubescit nemo. Sic *August.*
14. ciuit. c. 17.

3. Malum est & contra rationem,
vt inferiora superioribus aduerfen-
tur: at ob concupiscentiam id fit in
homine, ergo.

4. Sic consensus S. Patrum docet, i-
psique ethnici.

II. Miseriæ Humanæ cæteræ sunt
quoque pœnæ pec. orig.

1. Ignorantia: Psal. 48. *Homo cum in
honore esset, non intellexit; comparatus est
iumentis insipientibus.*

2. Malitia voluntatis: Eccl. 7. *Fecit
Deus hominem rectum; & ipse se infinitis
miscuit questionibus.*

3. Concupiscentia partis inferio-
ris. Ideo *Gen. 3.* erubuerunt an nudi-
tatem suam.

4. Labor & dolor corporis. *Gen.*
3. *Insudore vultus tui vesceris pane tuo.*

5. Mors. *Rom. 5.* *Intrauit per pecca-
tum mors. Cap. 6.* *Stipendium peccati
mors.*

6. Ira Dei *Psal. 33.* *Vultus Domi-
ni super facientes mala. Rom. 1.* *Reuelati
ira Dei de celo super omnem impietatem:
at nascimur filii iræ.*

7. Captiuitas sub diabolo. Nam
2. *Pet. 2.* *A quo quis superatus est, huius
& seruus est.*

8. Crudelitas hominum in homi-
nes. *Iacob. 4.* *Vnde bella, & lites in
vobis? Nonne ex concupiscentiis vestris,
qua militant in membris vestris?*

9. Rebelio bestiarum. Nec enim
hanc in paradiso futuram indicat
familiaris serpentis cum Eua collo-
quium. Et *Genes. 2.* Animantia om-
nia obedienter coram Adam compa-
ruerunt.

10. Calamitas omnis à cælo, terra, mari, casusque omnis: Istis enim cunctis vnum rerum Dominum Hominem Deus fecisset altiore, quam vt vel adspirare ad eum potuissent; si in Dei charitate & subiectione stetit.

III. LUTHERO-CALVINISTÆ prædictas miseras nil infitiantur quidem: Afingunt tamen tres alios, quos non agnoscimus.

Vt 1. Amissionem Liberi Arbitrii.

2. Corruptionem naturæ tantam esse vt etiam iustificatus homo non possit non peccare.

3. Odisse Deum, Fugere iudicium Dei, Dubitare de promissis Dei, Desperare peccat. remissionem, & salutem: hæc esse vo-

lunt nunc ipsum pecc. orig. nunc fructus eiuldem.

AUTOR. Atlæsum, non extinctum, nouimus Liberum arbitrium, 2. Viribus naturæ Corruptæ præstare nil meritorium salutis; at Reparata, per gratiam possumus plurimum. Quæ duo infra.

3. Prædicti motus non omnes sunt effectus peccati originalis, nisi remotè, vt omnia peccata: proxime enim ac immediatè sunt voluntatis nostræ.

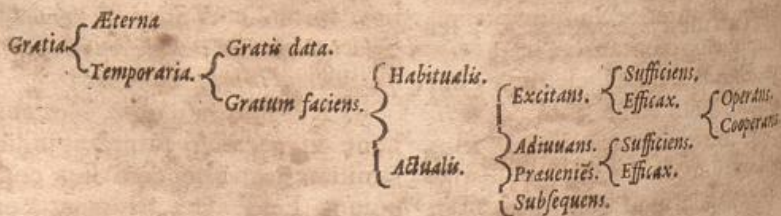
Dein iidem inveniuntur in carentibus peccat. original. vt in dæmonibus: & in multis habentibus peccat. inueniuntur, vt in non baptizatis.

II. DE GRATIÆ REPARATIONE.

Huius partes sunt, Gratia, 1. Diuisio, 2. Communicatio, 3. Cum Liberi arbitrij Natura, 4. Ac Viribus in Naturalibus, 5. Moralibus, 6. Et supernaturalibus rebus.

I. DE GRATIÆ DIVISIONE ET DEFINITIONE.

Schema Diuisionis Gratia.

1. Gratia